

Innovaties in de paddenstoelenteelt

WAGENINGEN UR
For quality of life

Samenvatting

De paddenstoelenteelt in Nederland staat onder druk. Om de toonaangevende sector weer kansrijk te maken, zijn innovaties in het productieproces nodig. Door krachtenbundeling in *Champ2Champ* maakt het bedrijfsleven zich hard voor de nodige vernieuwingen. Wetenschappelijk onderzoek draagt bij aan verbeteringen in het productieproces met het oog op kwaliteit, opbrengst en duurzaamheid. Onderzoeken vanuit Wageningen UR (University & Research centre) richten zich daarbij vooral op effectievere benutting van de compost. In het project Paddenstoelenbedrijf van de Toekomst wordt onderzocht hoe het mogelijk is winst te boeken op het gebied van economische, ecologische en sociale duurzaamheid.

Toppositie paddenstoelenteelt onder druk

Paddenstoelen uit Nederland staan wereldwijd hoog aangeschreven. Vooral op het gebied van voedselveiligheid en kwaliteitszorg heeft Nederland een voorsprong. Maar de internationale concurrentiepositie staat al enkele jaren onder druk. Naast krachtenbundeling en samenwerking kan innovatie een belangrijke rol spelen om de leidende rol te veroveren. LTO Nederland heeft in 2007 het sectorplan 'Kansen creëren door kentering' opgesteld. Hierin werd vastgesteld dat innovatie nodig is om de sector levensvatbaar, duurzaam en vitaal te maken. Bijvoorbeeld met een breder assortiment, efficiëntere teeltmethoden en verbeteringen in de afzetketen. Om gezamenlijk aan de slag te gaan met aanbevelingen uit het sectorplan werd in 2009 *Champ2Champ* opgericht.

Champ2Champ

Champ2Champ coördineert en stimuleert innovaties in de paddenstoelenteelt. Cruciaal is de drijvende kracht vanuit het bedrijfsleven. Daarbij gaat het vooral om technische verbeteringen die leiden tot kostprijsverlaging. Ondernemers die willen innoveren stuiten soms op vragen over de te verwachten resultaten of de juiste manier van implementeren. Daarom zet *Champ2Champ* onderzoeksvragen uit bij diverse kennisinstellingen, waaronder Wageningen UR. De financiering van de onderzoeken vindt

Partners

- Wageningen UR
- *Champ2Champ*
(samenwerkingsverband van twaalf bedrijven uit de paddenstoelensector)
- ZLTO
- Ministerie Economisch Zaken, Landbouw en Innovatie

plaats via een spaarsysteem. Elke innovatie-investering door het bedrijfsleven levert champmiles op. Het ministerie van EL&I verzilvert die champmiles in bedrijfsoverstijgende onderzoeken.

Onderzoeksprojecten

Vanuit Champ2Champ wordt vooral praktijkgericht onderzoek uitgevoerd door diverse kennisinstituten. Daarnaast doet Wageningen UR veel beleidsondersteunend onderzoek, gefinancierd door het ministerie van EL&I. Vaak vormen de beleidsondersteunende onderzoeken een verdieping voor de Champ2Champ-onderzoeken. Uiteraard vindt onderlinge afstemming plaats.

Bij de onderzoeken vanuit Wageningen UR ligt sterk de nadruk op vergroten van de kwaliteit van het product en de duurzaamheid in het productieproces. Cruciaal daarbij is onderzoek naar verbetering van compost. Enkele voorbeelden zijn:

Weten wat je meet

Metingen naar de kwaliteit en duurzaamheid van compost leveren een overvloed aan gegevens op. Om onderzoek vergelijkbaar te maken, heeft Wageningen UR een basisset van kengetallen opgesteld. Deze kengetallen vormen de taal waarin diverse partijen de duurzaamheidsprestaties van verschillende compostsoorten met elkaar kunnen vergelijken.

De juiste voedingsbodem

Compost is verantwoordelijk voor de helft van de bedrijfskosten in de paddenstoelenteelt. Bovendien wordt minder dan een vijfde van de compost verteerd, de rest is afval. Daarom zoekt de sector naar manieren om meer uit die voedingsbodem te halen en de compost voor meer dan één teelt te gebruiken.

Uit diverse onderzoeken die Wageningen UR de afgelopen jaren heeft uitgevoerd, blijkt dat daarvoor mogelijkheden zijn. Door toevoeging van slow release bijvoedmiddelen kan de opbrengst met circa 50 procent verhogen. In combinatie met andere verbeteringen kan dit uiteindelijk leiden tot een rendementsverbetering van 22 procent per vierkante meter. Met de huidige compostprijzen komt dan neer op ruim 5 euro per vierkante meter. Hierbij is vermindering van transportkosten en verwerking van afval nog niet eens meegerekend.

Paddenstoelenbedrijf van de toekomst

Om de diverse onderzoeken naar systeeminnovatie in de paddenstoelenteelt nog beter op elkaar af te stemmen, is Wageningen UR bezig met het ontwerp van het *Paddenstoelenbedrijf van de Toekomst*. Dit project zet in op volledig herontwerp van de paddenstoelensector vanuit de overtuiging dat er in winst is te boeken op het gebied van economische, ecologische en sociale duurzaamheid.

Technisch zijn er vele mogelijkheden om te verduurzamen en die verbeteringen ook te verwaarden. Toch zijn er in de praktijk belemmeringen die verduurzaming tegenhouden. Via intensieve interviews met stakeholders worden de weerstanden blootgelegd en gerichte oplossingen gezocht. Daarbij gaat het niet alleen om de teelt, maar ook de verpakking, de variatie van het product en de marketing. Uiteindelijk moet de consument bewust gaan kiezen voor een duurzaam product. ■

In balans

Paddenstoelenteelt is een kwestie van de juiste balans tussen voeding, vocht en warmte. Op proefboerderij Unifarm in Wageningen worden teeltexperimenten uitgevoerd met variaties in de samenstelling van compost en in temperatuur (bedkoeling). Daarbij gaat het zowel om hogere opbrengst (economische waarde) als verduurzaming door hergebruik (maatschappelijke waarde).

Contact

Wouter Verkerke
Wageningen UR Glastuinbouw
0317-485534
wouter.verkerke@wur.nl